

Når utlandet fr

Mange nordmenn har et ønske om å flytte utenlands, men flyttingen fører med seg en rekke konsekvenser som en bør være oppmerksom på, særlig i forbindelse med skatt og folketrygd.

STIAN THORSRUD

STIAN.THORSRUD@FINANSVISEN.NO

I fjor flyttet knappe 10.000 nordmenn ut av landet for å bo og jobbe utenlands, ifølge SSB. Reglene ved flytting til utlandet og lengre utenlandsopphold er kompliserte, og konsekvensene er mange – men slett ikke uoverkommelige.

Hovedregelen er at du regnes som utflyttet fra Norge hvis du oppholder deg i utlandet i 12 måneder eller mer. Personer som de siste to årene ikke har hatt kjent oppholdssted i Norge skal alltid regnes som utflyttet, uavhengig av om det dokumenteres at de har flyttet eller ikke.

Komplisert skatt

Skatt ved flytting til utlandet blir fort komplisert, og de fleste må betale skatt i to land.

– Nye regler i tilflyttingslandet og fortsatt hel eller delvis skatteplikt til Norge gjør at man bør vurdere hjelp den første tiden inntil man får et visst overblikk, sier advokat Nikolai Nitschke Smith i Deloitte.

En utbredt misforståelse er at man kun skal skatte til ett land, men for nordmenn som flytter til utlandet permanent, stopper ikke skatteplikten til Norge med en gang. Den første tiden i utlandet regnes du ofte som skattepliktig til Norge som om du fortsatt skulle bodd her.

– Det betyr at lønn i utlandet samt eventuelle kapitalinntekter og formue er skattepliktig til Norge, sier Smith.

Lønn er imidlertid også skattepliktig til landet du har flyttet til. Dobbeltskatt unngås likevel i de cirka 80 land som Norge har skatteavtaler med. Det landet der du regnes som skattemessig bosatt, vil gi deg kreditt for den skatten du betaler til det andre landet.

Sjekk på forhånd

Det er heller ikke uvanlig at man ikke regnes som skattemessig bosatt i tilflyttingslandet før etter en viss tid.

– Derfor bør man undersøke på forhånd hvilken skattemessig status man får og hvor lenge den varer. Dette får betydning for hvilke inntekter som skal beskattes i hvilket land, sier Smith.

I noen tilfeller har i tillegg Norge

VIKTIG MED FORARBEID:

Advokat Synne Spissøy og advokat Nikolai Nitschke Smith i Deloitte.

FOTO: DELOITTE

mulighet til å skattlegge inntekt og formue som ikke skattlegges i tilflyttingslandet.

– Innen Norden vil Norge for eksempel skattlegge formue, sier Smith.

Skatteplikten opphører tidligst etter tre hele inntektsår i utlandet med tre vilkår:

- Du bor fast i utlandet
- Du oppholder deg i Norge færre enn 61 dager hvert år de tre første år
- Du disponerer ikke en bolig i Norge

Meldes ut av folketrygden

En annen viktig konsekvens av å flytte til utlandet for å jobbe, er at du mister medlemskapet ditt i Folketrygden samme dag som du begynner å jobbe i ditt nye hjemland. Et viktig unntak er de tilfeller der man sendes ut av norsk arbeidsgiver for å arbeide i utlandet i mindre enn 12 måneder og med lønn fra Norge.

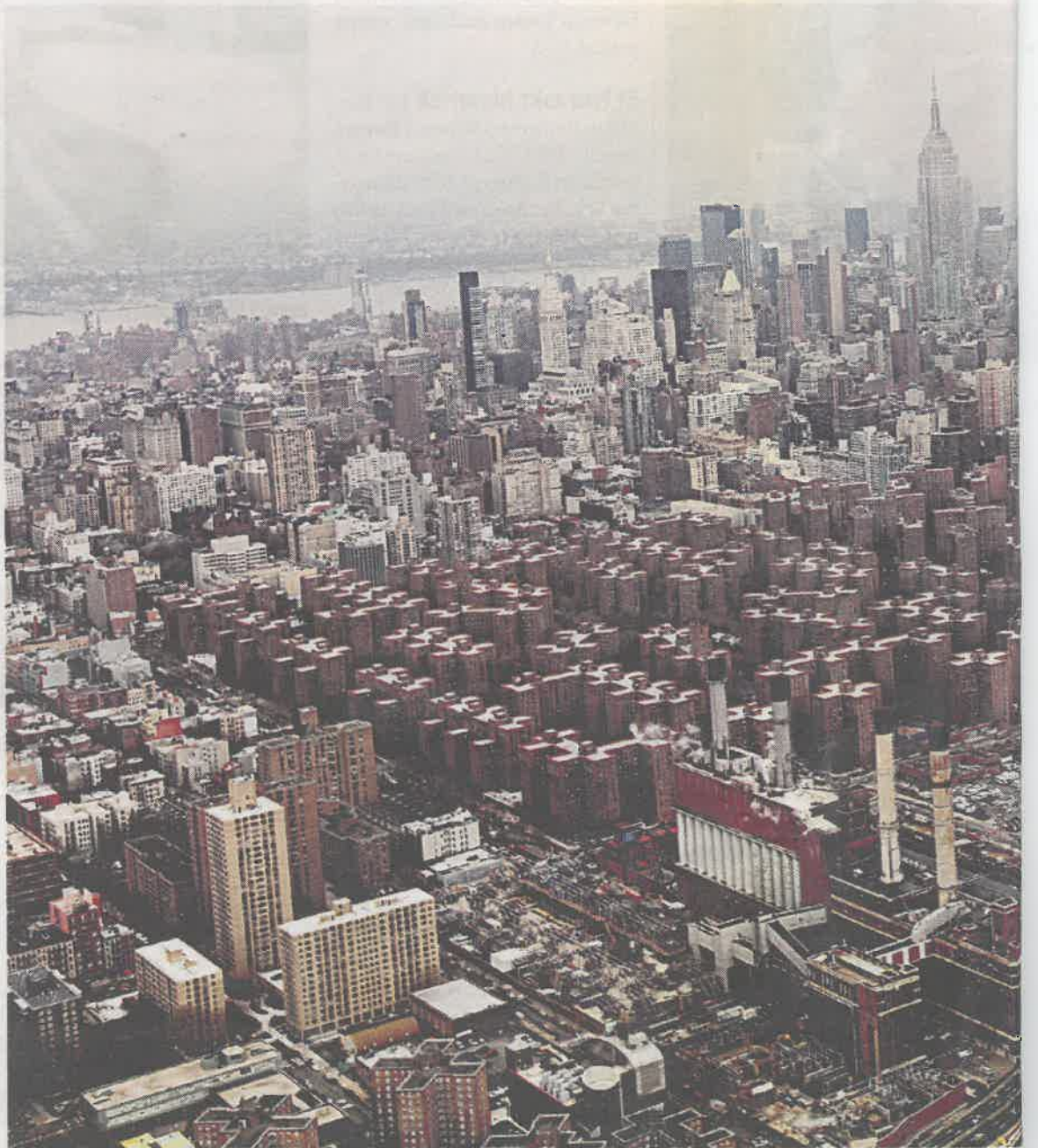
– Dersom man i en periode uten dekning blir alvorlig syk, har man ikke automatisk rett på behandling ved retur til Norge for sykdomstilfelle oppstått i utlandet, sier advokat Synne Spissøy i Deloitte.

Er du ikke medlem i folketrygden, har du ikke rett til dekning av medisinske utgifter dersom du blir syk. Du opparbeider deg heller ikke pensjonsrettigheter. Jobber du i et EØS-land, er du imidlertid dekket av trygdeordningen i arbeidslandet.

Dyrt medlemskap

Du kan imidlertid søke om frivillig medlemskap i folketrygden, men det koster flekk. Du velger selv hvilke ytelser du vil betale for:

- 9,1 prosent av brutto lønn for

POPULÆRT BLANT NORDMENN: Utenfor Europa er det flest nordmenn som utvandrer til USA. Norge har trygdeavtale med US

- helsedelen
  - 4,7 prosent tillegg for sykepenge
  - 24,3 prosent for pensjonsdelen
- Med maksatser blir belastningen 38,1 prosent totalt.

– Et frivillig medlemskap vil kunne bli svært kostbart. Det vil i slike tilfeller ofte være mer hensiktsmessig å søke alternative løsninger, sier advokaten.

Det kan være lurt å søke i god tid før avreise slik at man vet om man får innvilget søknaden eller ikke. Et av kriteriene er at man opprettholder en nær tilknytning til det norske samfunn.

– Ved lengre utenlandsopphold uten særskilt tilknytning til norsk arbeidsgiver eller norske interesser i utlandet, vil det være vanskelig å få innvilget et frivillig medlemskap, sier Spissøy.

Husk at det ofte er slik at man blir medlem i tilflyttingslandets trygdesystem. Har man i tillegg et

frivillig medlemskap i Folketrygden, vil man måtte betale trygdeavgifter i to land samtidig.

Returnerer du senere til Norge for å bo og jobbe permanent, opp-tas du som medlem fra dag én. For enkelte ytelser fra Folketrygden kan det likevel være at du må ha vært medlem en viss tid. For eksempel må du ha vært medlem de tre siste årene frem til uføretidspunktet for å ha rett til uførepensjon.

– Har man imidlertid vært i et land Norge har trygdeavtale med, vil man som hovedregel kunne legge sammen trygdetid fra begge landene, sier Spissøy.

Pensjonsopptjening stopper
Ved utflytting og opphør av medlemskap i Folketrygden stopper samtidig opptjeningen av alderspensjon. Du kan likevel fortsette denne «pensjonssparingen» ved å søke frivillig medlemskap som

nevnt over, og betale over 20 prosent av brutto inntekt (maksimal-sats).

Bor og jobber man i utlandet, kan man imidlertid opparbeide seg rett til pensjon i landet man bor i, særlig innenfor EU/EØS. Er man utsendt fra norsk arbeidsgiver for å jobbe i utlandet i mindre enn 10 år, kan enkelte fortsatt være med i arbeidsgivers pensjonsordning.

Elendom i Norge

Husk å selge boligen din innen det har gått 12 måneder etter utflytting, ellers blir gevinsten skattepliktig. Velger du å beholde boligen din i Norge kan du likevel opptjene botid, og dermed unngå 12-månedersregelen. Det fordrer imidlertid at du leier bolig i utlandet. Så fort du kjøper en bolig, er det slutt på opptjening av botid i Norge. Trå likevel varsomt ved salg etter du har flyttet.

” Skattefri boliggevinst i Norge kan bli skattepliktig til tilflyttingslandet og by på en real overraskelse
NIKOLAI NITSCHKE SMITH, DELOITTE

Mister

- Kompliserte skatteregler
- Mister rettigheter i folketrygden

Men skatte- og trygderegler er likevel mer kompliserte for land utenfor EØS. Her fra New York.

ILLUSTRASJONSFOTO: DREMSTIME

Hytte og utleiebolig

- For å anses som skattemessig emigrert fra landet, kan du ikke eie en bolig i Norge. Du kan likevel beholde både hytte og eventuelle utleieboliger.
- En hytte som ikke har vært brukt som bolig, er uproblematisk hvis man har eid denne over fem år. Det samme gjelder en utleiebolig – så lenge den ikke har vært brukt som egen bolig. For hytte som man har kjøpt senere år, vil det avhenge av en nærmere vurdering av om den er egnet for helårsbruk samt offentlige reguleringer.
- Leieinntekter fra utleieboligen blir imidlertid skattepliktige til Norge som om du skulle bodd her.

– Eventuell skattefri boliggevinst kan bli skattepliktig til tilflyttingslandet og by på en real overraskelse, sier Smith.

Husk også dette

- **Flyttemelding:** Det er plikt å melde utflytting til folkeregisteret ved flytting til utlandet. Dette får ikke skattemessige konsekvenser, men kan ha betydning for andre forhold som retten til fornyelse av førerkort i Norge.
- **Førerkort:** Norske førerkort er gyldige i alle EU-/EØS-land, men det anbefales at man har EØS-modellen (bankkortformat) for at misforståelser unngås. Dette godtas også av mange land også utenfor EØS, slik at internasjonalt førerkort ikke er nødvendig. Hvis gyldigheten utløper, eller man mister førerkortet, vil man ikke få utstedt nytt norsk førerkort etter at man har meldt utflytting.
- **Pass:** Det norske passet er det eneste norske identitetspapiret som er internasjonalt godkjent. Man må alltid ha med pass ved utflytting til utlandet. Er du norsk statsborger kan du ta kontakt med nærmeste ambassade eller konsulat i det landet du bor eller oppholder deg i for å søke om fornying av pass.
- **Statsborgerskap:** Du mister ikke ditt statsborgerskap i Norge selv om du mister rettighetene til det norske velferdssystemet. Det er likevel unntak. Søker du aktivt om statsborgerskap i et annet land, mister du samtidig ditt statsborgerskap i Norge. Blir du imidlertid borger av et annet land som et resultat av loven, og ikke som

– La oss for eksempel anta at hele familien flytter til Sverige der man blir ansett for å være bosatt fra innflyttingen. Her vil det være en

risiko for at gevinsten blir skattepliktig også i Sverige med en skattesats på 22 prosent. Da er det liten trøst at det blir null i skatt til Norge.

et resultat av en aktiv søknad eller melding, vil du beholde det norske statsborgerskapet.

- **Arbeidstillatelse:** Skal du flytte til utlandet for å jobbe, må du ha arbeidstillatelse. Noen land krever at du har denne på plass før du reiser, sjekk derfor det aktuelle landets immigrasjonsregler og søk i god tid før avreise. Innenfor EØS er det fri flyt av arbeidskraft, men enkelte land kan likevel ha egne regler som tilsier at man må registrere seg. Dette bør derfor sjekkes før innreise.
- **NAV:** Dersom du skal oppholde deg i utlandet og mottar utbetalinger fra NAV, må du undersøke om du kan ta med deg ytelsen.

– Her bør man altså sjekke lokale regler i tillegg til skatteavtalen med landet en flytter til før utreise, sier han.

Exit-skatt på aksjer

Verdipapirer med gevinst på over 500.000 kroner får tvangsberegnet skatt. Planlegg før utreise for å unngå regelen, er rådet fra advokat.

Eier du aksjer eller fond med gevinst på over 500.000 kroner, bør du være på vakt. Det er innført en regel om at slike gevinster blir skattepliktige når skatteplikten til Norge opphører, eventuelt i det man enten anses som bosatt i tilflyttingslandet.

– Dersom man faller inn under regelen vil du måtte betale gevinstskatt selv om verdipapirene ikke er solgt, men du kan få betalingsutsettelse, sier advokat Nikolai Nitschke Smith i Deloitte.

Skattekravet bortfaller dersom aksjene ikke er realisert innen fem år eller man flytter tilbake til Norge.

Ber man om betalingsutsettelse, må man også sende inn oppgave over alle aksjer som realiseres innen to måneder.

– Dette kan bli mange skjema å sende ved hyppige transaksjoner. Ofte anbefaler vi at man tenker igjennom konsekvensene et salg vil ha eller planlegge for utreise slik at man ikke omfattes av regelen der dette er mulig og hensiktsmessig.

Kan ta med pensjonen

Som pensjonist kan pensjon fra folketrygden eksporteres helt fritt så lenge man flytter til et EU/EØS-land eller et annet land Norge har trygdeavtale med. For land utenfor dette kan du ta med pensjonen din så lenge du har bodd i Norge i mer enn 20 år. Skatteavtalen må sjekkes for hvilket land du skal skatte til.

– Dersom det er bostedslandet, må man fremskaffe en bostedsbekreftelse slik at man unngår beskatning i Norge, sier Smith i Deloitte.

– Dersom det er Norge, må man betale kildeskatt på 15 prosent til Norge. Pensjonen kan samtidig være skattepliktig til bostedslandet, og hvis man ikke passer på, kan man oppleve dobbeltbeskatning.